Nurmeksen kaupunki

Pienhankintaohje

Kaupunginhallitus 2.11.2026

Sisällys

Kaupungin ohjeistus pienhankintoihin 3
Hankintojen periaatteet ja johtaminen 3
Hankinnan arvo määrittää, mistä hankinnasta on kyse 4
Pienhankintojen oikean menettelytavan valitseminen 5
Pienhankintojen soveltaminen 5
Avoin menettely 5
Vertailuperusteet ja laatutekijät 5
Pienhankinta - Kevyt rajoitettu menettely 6
Sopimus ja sopimuksenaikainen toiminta 6
Tilaajavastuu 7
Hyödynnä JYSE-ehtoja 7
Muutoksenhaku ja hankinnasta päättäminen 7
Hankintaprosessin vaiheet yksinkertaistettuna: 8
Hankintapäätös 9
Tarjousten arviointi 9
Kirjanpito ja jälkiarviointi 10
Tiivistelmä hankintapäätöksestä 10

Kaupungin ohjeistus pienhankintoihin

Julkisilla hankinnoilla tarkoitetaan tavara-, palvelu- ja rakennusurakkahankintoja, joita hankintayksiköt tekevät organisaationsa ulkopuolelta. Hankintoihin kuuluvat myös esimerkiksi leasing- ja osamaksusopimukset sekä hankintasopimuksiin sisältyvät optiot. Hankinnat jaetaan niiden arvon perusteella pienhankintoihin, kansallisiin hankintoihin ja EU-hankintoihin. Hankintalainsäädäntöä sovelletaan kansalliset kynnysarvot ylittäviin sekä EU-hankintoihin, kun taas pienhankinnat toteutetaan hankintayksikön omien ohjeiden mukaisesti. Tämä hankintaohje koskee erityisesti pienhankintoja ja niiden toteuttamista kaupungin työyksiköissä ja konserniyhtiöissä. Pienhankintoihin ei sovelleta hankintalakia vaan ne tulee kilpailuttaa hankintayksikön omien hankintaohjeiden, toimintasääntöjen ja määräysten mukaisesti.

Kaupunginhallitus suosittelee, että kansallisen kynnysarvon ylittävät hankinnat ja EU-hankinnat tehdään pääsääntöisesti Pohjois-Karjalan hankintatoimen kautta. Tuotteiden loppukäyttäjillä ja tilaajilla on tällöinkin merkittävä rooli prosessissa hankinnan sisällön ja vertailuperusteiden määrittäjänä.

Alle kansallisten kynnysarvojen jäävät hankinnat, joilla ei ole puitesopimuksia ovat pienhankintoja. Nurmeksen kaupunginhallitus ohjeistaa, että alle 10 000 euron pienhankinnat voi toteuttaa suorahankintana ja ilman viranhaltijapäätöksiä. Yli 10 000 euron pienhankinnoista tehdään viranhaltijapäätös ja hankinnat tehdään pääsääntöisesti pienhankintaportaalin kautta.

Nurmeksen kaupunki tavoittelee hankintoihin suunnitelmallisuutta ja avoimuutta. Tavoitteiden hahmottamiseksi kaupunginhallitus antaa pääperiaatteet pienhankintojen kehittämiseksi.

Hankintojen periaatteet ja johtaminen

Vaikka pienhankintoihin ei sovelleta hankintalain menettelysääntöjä tai ilmoitusvelvollisuuksia, niissä tulee silti noudattaa hankintalain yleisiä oikeusperiaatteita: avoimuutta, tarjoajien tasapuolista ja syrjimätöntä kohtelua, suhteellisuuden periaatetta sekä hyvän hallinnon periaatetta. Myös hankintaoikaisuja koskevat säännökset soveltuvat pienhankintoihin.

Pienhankintaperiaatteiden mukaisesti:

- Hankinnat tehdään kokonaistaloudellisesti, laadukkaasti ja suunnitelmallisesti.
- Kilpailuolosuhteet hyödynnetään parhaalla mahdollisella tavalla.
- Yritysten tasapuoliset osallistumismahdollisuudet tarjousten tekoon turvataan.
- Paikallinen markkina huomioidaan ja edistetään paikallista elinvoimaa.
- Ympäristö- ja sosiaaliset näkökulmat pyritään aina ottamaan hankinnoissa huomioon.

Hankintojen valintakriteerinä käytetään ensisijaisesti kokonaistaloudellista edullisuutta pelkän hinnan sijasta. Kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen vertailuperusteina voidaan käyttää esimerkiksi laatua, hintaa, teknisiä ansioita, esteettisiä ja toiminnallisia ominaisuuksia, ympäristöystävällisyyttä, käyttökustannuksia, kustannustehokkuutta, myynnin jälkeistä palvelua ja teknistä tukea, huoltopalveluja, toimituspäivää tai toimitus- tai toteutusaikaa taikka elinkaarikustannuksia.

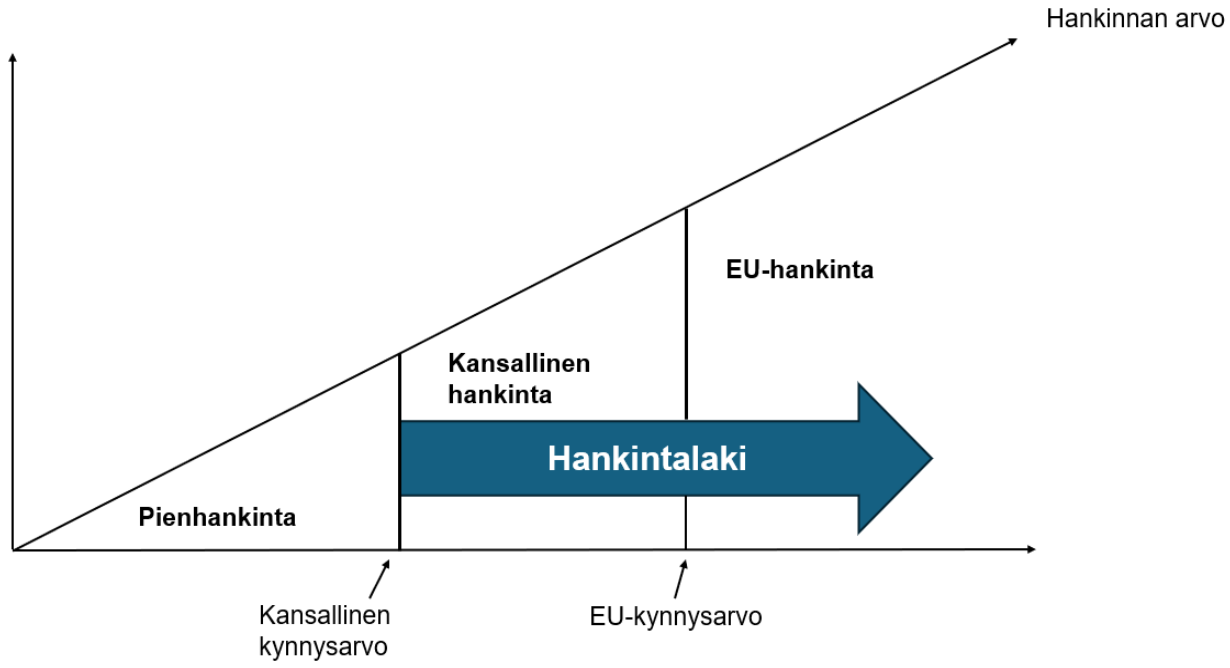
Hankinnan arvo määrittää, mistä hankinnasta on kyse

Kansalliset kynnysarvot 1.1.2026. Voimassa olevat kynnysarvot tulee tarkistaa www.hankinnat.fi sivuilta.

Hankinnan ala	Kansalliset kynnysarvot ilman arvonlisäveroa
Tavarat, palvelut ja suunnittelukilpailut	60 000 €
Rakennuspalvelut	150 000 €
Muut erityiset palvelut (liite E kohdat 5-15	300 000 €
Sosiaali- ja terveyspalvelut (hankintalain liite E kohdat 1–4)	400 000 €
Käyttöoikeussopimukset	500 000 €

Hankinnan ennakoitu arvo tarkoittaa suurinta hankinnasta mahdollisesti maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvonlisäveroa. Arvoa laskettaessa on huomioitava myös siihen mahdollisesti sisältyvät optiokaudet sekä palkkiot tai maksut koko sopimuskauden ajan.

Jos hankintayksiköllä on usein toistuvia tai samaan hankintakokonaisuuteen kuuluvia hankintoja, jotka yksittäisinä hankintoina alittavat kansallisen kynnysarvon, mutta yhteenlaskettuna ylittävät sen, on ne kilpailutettava hankintalain mukaan.

Kuva 1. Hankinnan arvo ja hankintalain soveltaminen

Pienhankintojen oikean menettelytavan valitseminen

Hankinnan arvo 10.000 euroa tai alle (alv 0)

- Ei tarvitse kilpailuttaa, mutta on suositeltavaa tehdä hintavertailua
- Ei tarvita viranhaltijan hankintapäätöstä. Tilaus toimii dokumenttina.

Hankinnan arvo yli 10.000 euroa, mutta alle kansallisten kynnysarvojen (alv 0)

- Kilpailutetaan, jos suorahankinnalle ei ole perustetta.
- Tehdään hankintapäätös hallintosäännön mukaisen ratkaisuvallan puitteissa.
- Suorahankinnan peruste kirjataan päätökseen.

Pienhankintojen soveltaminen

Mikäli hankinnan kohdetta ei voida hankkia jo olemassa olevien sopimusten puitteissa tilaamalla, eikä hankinnan kokonaisarvo ylitä kansallista kynnysarvoa, kyseessä on pienhankinta.

Koska pienhankinnat eivät kuulu hankintalain soveltamisalaan, niiden tekemisen menettelytapoja ei ole säädelty. Hankintalaissa on asetettu kuitenkin tavoitteeksi, että myös pienhankinnat järjestetään siten, että pienet ja keskisuuret yritykset pääsevät tasapuolisesti muiden tarjoajien kanssa osallistumaan tarjouskilpailuihin” eli nekin julkaistaisiin mahdollisimman avoimesti.

Nurmeksen kaupunginhallitus suosittelee, että yli 10 000 euron pienhankinnat julkaistaan pienhankintaportaalissa (Pinkka-pienhankintaportaali | Business Joensuu Oy) avoimesti, aina kun aikataulun osalta on mahdollista. Pinkka pienhankintaportaalin laaja käyttö helpottaa myös nurmeslaisten yritysten mahdollisuuksia saada tietoa muualla avoimena olevista tarjouspyynnöistä, kun järjestelmän käyttö tulee tutuksi oman kaupungin hankinnoista. Kansallisen kynnysarvon alittavissa rakennusurakoissa kilpailuttamistarve on arvioitava tapauskohtaisesti kiinnittäen huomiota hankkeen luonteeseen, suunnittelutarpeeseen, toimintaympäristöön jne.

Erilaisten hankkeiden ja projektien tulee huomioida pienhankinnoissaan mahdolliset rahoittajien antamat ohjeet ja hankintarajat. Ne voivat olla paljon pienemmät kuin mainittu 10 000 euroa.

Avoin menettely

Avoin menettely on pienhankintojen ensisijainen kilpailuttamistapa. Menettelyssä tarjouspyyntö julkaistaan siten, että kaikki halukkaat toimittajat voivat tehdä tarjouksen. Menettely soveltuu erityisesti tilanteisiin, joissa markkinoilla on useita mahdollisia tarjoajia tai hankintayksiköllä ei ole kattavaa tietoa toimittajista. Tarjouspyynnöt julkaistaan kaupungin käyttämän pienhankintajärjestelmän kautta.

Vertailuperusteet ja laatutekijät

Tarjouspyynnössä on ilmoitettava tarjousten vertailuperusteet. Pienhankinnoissa suositellaan käyttämään selkeitä ja tarkoituksenmukaisia vertailuperusteita.

Hankinnan laatu voidaan huomioida joko: asettamalla hankinnan kohteelle riittävät vähimmäisvaatimukset, jolloin vertailuperusteena voi olla pelkkä hinta, tai käyttämällä hinnan lisäksi laadullisia vertailuperusteita.

Vertailuperusteiden tulee liittyä hankinnan kohteeseen ja olla tarjoajien kannalta selkeitä ja tasapuolisia.

Pienhankinta - Kevyt rajoitettu menettely

Kevyessä rajoitetussa menettelyssä pyydetään tarjouksia etukäteen hyviksi ja luotettaviksi arvioiduilta toimittajilta (vähintään kolmelta) sen sijaan, että tarjouspyyntö olisi julkisesti avoinna esim. pienhankintapalvelussa. Menettely edellyttää erityisen hyvää markkinakartoitusta riittävien ja soveltuvien tarjoajien saamiseksi, joilla on tarjota haluttua tuotetta/palvelua.

Tarjoajien rajaamisoikeus perustuu siihen, että tarjousten määrän kasvaessa myös hankintaprosessin välilliset kustannukset kasvavat ja vaikuttavat suoraan kilpailutuksesta saatavissa olevaa hyötyyn.

Kevyt rajoitettu menettely noudattaa em. avoimen menettelyn kaavaa kaikilta muilta osin, paitsi tarjouspyynnön lähettämisessä; Tarjouspyyntö lähetetään suoraan valikoiduille tarjoajille (sähköpostiosoitteisiin) sähköisen pienhankintaportaalin kautta tai suoraan sähköpostikyselynä. Kevyessä menettelyssäkin on huomioitava, että tarjoajille on annettava tasapuolinen ja riittävä aika tarjouksen laskemiseen. Jos kevyttä menettelyä käytetään yli 10 000 euron hankinnoissa, on hankinnasta tehtävä kirjallinen muistio, joka tallennetaan Dynastyyn.

Sopimus ja sopimuksenaikainen toiminta

Pienhankinnoissa erillisen sopimuksen tarve arvioidaan tapauskohtaisesti. Mikäli erillistä sopimusta ei laadita, tulee hankinnan keskeisten ehtojen ilmetä hankinta-asiakirjoista tai tilauksesta. Sopimusasiakirjat on laadittava huolellisesti. Sopimuksessa ei voida poiketa tarjouspyynnössä tai tarjouksessa esitetyistä ehdoista.

Sopimuskauden aikana tulee seurata sopimuksen toteutumista ja ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin, kuten reklamaatioihin, sopimussakkojen käyttämiseen tai sopimuksen päättämiseen sopimusehtojen mukaisesti. Tilaajan tulee varmistaa, että hankinnat tehdään voimassa olevien sopimusten mukaisesti sekä ylläpitää toimivaa yhteistyötä toimittajan kanssa koko sopimuskauden ajan.

Hankintayksikkö voi asettaa tarjoajien soveltuvuuteen ja hankinnan kohteeseen liittyviä vaatimuksia. Tarjoajan tulee tarjouksessaan vakuuttaa vaatimusten täyttyminen.

Ennen hankintasopimuksen tekemistä voittaneelta tarjoajalta tulee tarvittaessa pyytää soveltuvuutta osoittavat todistukset ja selvitykset. Selvitykset voidaan tarkastaa myös ennen hankintapäätöstä mahdollisten jatkotoimenpiteiden välttämiseksi.

Tarjouskilpailusta voidaan sulkea pois toimittaja, joka ei täytä asetettuja soveltuvuusvaatimuksia tai jonka toiminta voi vaarantaa kansallisen turvallisuuden, huoltovarmuuden tai kriittisen infrastruktuurin suojaamisen.

Tilaajavastuu

Myös pienhankinnoissa on huolehdittava tilaajavastuulain mukaisista velvoitteista silloin, kun hankintaan sovelletaan tilaajavastuulakia. Selvitysvelvollisuus koskee vuokratyötä sekä vähintään 9 000 euron (alv 0 %) alihankintasopimuksia. Tarvittavat selvitykset on hankittava ennen sopimuksen tekemistä. Pitkäkestoisissa sopimuksissa vero- ja eläkevakuutustiedot tarkastetaan vuosittain. Selvitykset voidaan tarkistaa esimerkiksi Luotettava Kumppani-, Tilaajavastuu- tai RALA-raportista.

Tilaajavastuulain mukaisia selvityksiä ovat muun muassa:

- rekisteröitymistiedot (ennakkoperintä-, työnantaja- ja ALV-rekisteri)
- kaupparekisteriote
- verovelkatodistus tai selvitys maksusuunnitelmasta
- eläkevakuutuksia koskevat selvitykset
- selvitys sovellettavasta työehtosopimuksesta tai keskeisistä työehdoista
- selvitys työterveyshuollon järjestämisestä
- rakennusalalla lisäksi selvitys lakisääteisestä tapaturmavakuutuksesta.

Hyödynnä JYSE-ehtoja

Tarjouspyynnössä on ilmoitettava hankinnassa sovellettavat sopimusehdot. Sopimusehtoina voidaan käyttää hankinnan kohteeseen soveltuvia yleisiä vakiosopimusehtoja, kuten JYSE Tavarat- tai JYSE Palvelut -ehtoja, JIT-yleisiä ehtoja, YSE-ehtoja tai KSE-ehtoja. Tarjouspyynnössä tulee lisäksi yksilöidä käytettävien vakioehtojen voimassa oleva versio tai päivitysvuosi. Hankintamenettelyssä on todettava, että tilaus voidaan tehdä vasta hankintapäätöksen saatua lainvoiman ja että sitova sopimus syntyy vasta osapuolten allekirjoitettua kirjallisen sopimuksen.

Muutoksenhaku ja hankinnasta päättäminen

Pienhankintapäätökseen tyytymätön voi tehdä hankintalain mukaisen hankintaoikaisun. Päätökset annetaan tiedoksi ensisijaisesti sähköisesti käytettävien järjestelmien kautta. Hankinta-asiakirjat ovat pääsääntöisesti julkisia, mutta liikesalaisuudet ja muut lain perusteella salassa pidettävät tiedot eivät ole julkisia.

Hankintasopimusta ei lähtökohtaisesti tule tehdä ennen muutoksenhakuajan päättymistä tai mahdollisen hankintaoikaisun ratkaisemista.

Hankintaprosessin vaiheet yksinkertaistettuna:

1. **Hankinnan suunnittelu ja kohteen määrittely**

- Määritellään hankinnan tarve, sisältö, laajuus ja tavoitteet.
- Varmistetaan määrärahojen saatavuus.
- Määritellään mahdolliset vähimmäisvaatimukset, soveltuvuusvaatimukset ja vertailuperusteet.

2. **Tarjouspyynnön laatiminen**

- Laaditaan tarjouspyyntö sekä mahdolliset liitteet.
- Määritellään tarjousten jättöaika, vertailuperusteet ja muut hankinnan ehdot.
- Tarjousten jättämiselle varataan hankinnan laajuuteen nähden riittävä määräaika.

3. **Tarjouspyynnön julkaiseminen**

- Tarjouspyyntö julkaistaan pienhankintaportaalissa tai lähetetään tarjoajille sähköisesti.
- Tarjoajat toimittavat tarjouksensa määräaikaan mennessä.

4. **Tarjoajien soveltuvuuden arviointi**

- Tarkistetaan, että tarjoajat täyttävät tarjouspyynnössä asetetut soveltuvuusvaatimukset.

5. **Tarjousten vertailu**

- Tarjoukset vertaillaan ennalta ilmoitettujen vertailuperusteiden mukaisesti.
- Valintaperusteena voi olla halvin hinta tai kokonaistaloudellinen edullisuus.

6. **Hankintapäätös**

- Tehdään kirjallinen hankintapäätös.
- Päätöksessä esitetään vähintään tarjoajat, vertailun tulokset sekä valinnan perustelut.

7. **Päätöksen tiedoksianto**

- Hankintapäätös annetaan tiedoksi tarjoajille.
- Tiedoksianto voidaan tehdä esimerkiksi pienhankintaportaalin kautta.

8. **Sopimuksen tekeminen tai tilaus**

- Hankinnasta tehdään tarvittaessa erillinen sopimus tai tilaus.
- Ennen sopimuksen allekirjoittamista tarkistetaan tarvittavat selvitykset ja todistukset.

9. **Sopimuskauden seuranta**

- Valvotaan sopimuksen toteutumista ja toimittajan suoriutumista.
- Käsitellään mahdolliset poikkeamat, reklamaatiot ja muut sopimustoimenpiteet.

Hankintapäätös

Hankinnasta tehdään hankintapäätös hallintosäännössä määrättyjen toimivaltuuksien mukaisesti. Päätös toimitetaan tiedoksi kaikille tarjoajille yhdessä muutoksenhakuohjeiden kanssa.

- Kilpailutetun hankinnan päätökseen liitetään oikaisuvaatimusohje sekä hankintaoikaisua koskeva ohje.
- Suorahankintana tai ilman kilpailutusta toteutetun hankinnan päätökseen liitetään oikaisuvaatimusohje.

Hankintayksikkö voi oikaista tekemänsä hankintapäätöksen 90 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Hankintaoikaisu voidaan tehdä myös tilanteessa, jossa hankintaa koskeva tilaus on jo tehty. Kansallisen kynnysarvon alittavista hankinnoista ei voi valittaa markkinaoikeuteen hankintalain perusteella.

Tarjousten arviointi

Ennen hankintapäätöksen tekemistä varmistetaan, että tarjoukset täyttävät tarjouspyynnössä asetetut vaatimukset ja ehdot. Tarjouspyyntöä vastaamattomat tarjoukset suljetaan tarjousvertailun ulkopuolelle.

Vähäisten puutteiden tai epäselvyyksien osalta hankintayksikkö voi pyytää tarjoajaa täydentämään tai täsmentämään tarjoustaan määräajassa. Menettelyssä on noudatettava tasapuolisuuden, syrjimättömyyden ja suhteellisuuden periaatteita.

Yli 10 000 euron (alv 0 %) pienhankinnoista laaditaan aina kirjallinen ja perusteltu hankintapäätös. Päätöksestä tulee käydä ilmi:

- hankinnan kohde
- tarjouspyynnön saaneiden yritysten määrä
- määräaikaan mennessä tarjouksen jättäneet tarjoajat
- hyväksytyt ja hylätyt tarjoukset perusteluineen
- tarjousten vertailuperusteet
- valitun toimittajan valintaperusteet.

Hankintapäätös perusteluineen sekä oikaisuvaatimusohje toimitetaan tiedoksi kaikille tarjouksen jättäneille tarjoajille.

Kirjanpito ja jälkiarviointi

Kaupungin poisto-ohjeen mukaisesti alle 10 000 euron hankinnat kirjataan vuosikuluksi eikä niitä aktivoida käyttöomaisuuteen. Yli 10 000 euron aktivoitavista hankinnoista ilmoitetaan talousjohtajalle ja kirjanpitoon.

Toteutuneista hankinnoista tulee tehdä tarkoituksenmukainen jälkiarviointi, jotta tulevien hankintojen suunnittelua, kilpailutusta ja sopimushallintaa voidaan kehittää. Jälkiarviointi toimitetaan vuosittain (tammikuussa edellisvuotta koskevat arvioinnit) talousjohtajalle ja kirjaamoon, jotta dokumentti voidaan tallentaa Dynastyyn.

Tiivistelmä hankintapäätöksestä

Tilanne	Hankintatapa	Päätöksenteko
Puitesopimus olemassa (riippumatta arvosta)	Tilaus puitesopimuksen mukaiselta toimittajalta	Suora tilaus, ei erillistä hankintapäätöstä
Ei puitesopimusta ja arvo alle 10 000 €	Suorahankinta, pienhankintaportaalin käyttö, kevyt rajoitettu menettely	Suora tilaus, ei erillistä hankintapäätöstä
Ei puitesopimusta ja arvo 10 000 € - kansallinen kynnysarvo	Suorahankinta, pienhankintaportaalin käyttö, kevyt rajoitettu menettely	Viranhaltijapäätös ja/tai muistio Dynastyyn
Ei puitesopimusta ja arvo yli kansallisen kynnysarvon	Hankinta HILMAssa yhteistyössä hankintatoimen kanssa	Päätöksentekijä hallintosäännön toimivaltarajojen mukaisesti
Puitesopimukseen liittyminen ja option käyttö	Erityismenettely	Ilmoitus hankintatoimelle ja päätöksenteko hallintosäännön toimivaltarajojen mukaisesti

Lisätietoja:

Salla Ovaskainen
talousjohtaja
P. 040 104 1302

salla.ovaskainen@nurmes.fi
Kirkkokatu 14, 75500 Nurmes